

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวัน โดยในการศึกษา
ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยและดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวัน

ตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาจริยธรรมที่ได้รับจาก
การอ่านหนังสือพิมพ์

สาเหตุที่งานวิจัยจำเป็นต้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน ก็เพื่อนำเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ที่
ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาจากตอนที่ 1 มาสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 ว่าจะได้รับเนื้อหาจริยธรรมด้านต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์สอดคล้องหรือแตกต่างกับ
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในหนังสือพิมพ์ของผู้วิจัยหรือไม่อย่างไร

ในแต่ละขั้นตอนจะมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวัน

ประชากร

ประชากรของการวิจัยในส่วนนี้คือหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์
มติชนและบ้านเมือง ที่พิมพ์จำหน่ายในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

หนังสือพิมพ์ที่นำมาวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ จะวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์
4 ชื่อฉบับที่ออกเผยแพร่ระหว่างวันที่ 24 มกราคม ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2530 โดย
พิจารณาจากหนังสือพิมพ์รายวันที่ออกจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร และเป็นชื่อฉบับที่มีหน้าสำหรับ
เด็กและเยาวชนเป็นประจำ และผู้วิจัยจึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกศึกษา
(Purposive Sampling) จากหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดจำหน่ายผู้อ่านสูงสุดในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้แบบประเมินจริยธรรม บันทึกความดีของคำสำคัญของจริยธรรมที่กล่าวถึงทุกครั้ง ในแต่ละประเภทคอลัมน์ โดยใช้หนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับคือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชนและบ้านเมือง ที่ออกจำหน่ายระหว่างวันที่ 24 มกราคม ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2530 เพื่อให้วงเขตของการวิจัยอยู่ในระยะเวลาจำกัดให้ได้ผลการวิจัยที่แน่นอน และเป็นสภาวะที่การเสนอข่าวอยู่ในลักษณะธรรมดา โดยมีการสุ่มวิเคราะห์เนื้อหาตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการสุ่มวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะเวลา	สัปดาห์ที่ 1			สัปดาห์ที่ 2			สัปดาห์ที่ 3			สัปดาห์ที่ 4																		
วันที่	มกราคม							กุมภาพันธ์																				
	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ชื่อหนังสือพิมพ์รายวัน	ไทยรัฐ	✓			✓				✓				✓				✓			✓					✓			
	เดลินิวส์		✓				✓			✓				✓				✓				✓				✓		
	มติชน			✓				✓			✓				✓				✓				✓			✓		
	บ้านเมือง				✓				✓				✓				✓				✓				✓			✓

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวัน ได้ใช้เครื่องมือโดยจัดทำเป็นแบบประเมินจริยธรรม บันทึกความดีของคำสำคัญของจริยธรรมด้านต่าง ๆ ที่ถูกกล่าวถึงทุกครั้งในแต่ละประเภทคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์ การลงรหัสในการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมครั้งนี้ได้แยกตามประเภทคอลัมน์ บันทึกเป็นรายชื่อหนังสือพิมพ์รายวัน และวัน เดือน ปี ของหนังสือพิมพ์ เมื่อผู้ลงรหัสพบว่าคำสำคัญหรือความหมายของภาพ หรือข้อความนั้นตรงตามที่ได้กำหนด

ไว้ในเกณฑ์การจัดประเภทจริยธรรมก็จะลงรหัสโดยที่นับเป็น 1 ความถี่ ในกรณีที่พิจารณาความหมายแล้ว สามารถจะระบุจริยธรรมได้มากกว่า 1 จริยธรรมก็จะลงรหัสตามจำนวนจริยธรรมที่สามารถระบุได้ จริยธรรมด้านต่าง ๆ ได้ถูกจัดประเภทไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2526 : 1-3)

1. ความประหยัด หมายถึง ความประหยัดในการใช้จ่ายเงิน การใช้วัสดุอุปกรณ์ การใช้เวลา การใช้ทรัพยากร
2. ความขยันหมั่นเพียร หมายถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ในการปฏิบัติงาน
3. ความมีสติปัญญา หมายถึง ความมีสติปัญญาในการศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติงาน ฝึกสมาธิและควบคุมอารมณ์ การดำเนินชีวิต
4. การพึ่งตนเอง หมายถึง การพึ่งตนเองในการศึกษาเล่าเรียน ทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านปกครองตนเอง
5. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม
6. ความสามัคคี หมายถึง การให้ความร่วมมือ รักหมู่คณะ ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับคณะได้ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
7. การยึดมั่นในคุณธรรมและศีลธรรม หมายถึง รู้และเข้าใจในหลักธรรมพื้นฐานทางศาสนา นำหลักธรรมไปปฏิบัติ
8. ความมีวินัย หมายถึง ความมีวินัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตนเอง ในหมู่คณะและสังคม
9. ความรักชาติ หมายถึง การดำรงเอกลักษณ์ความเป็นไทย ป้องกันรักษาเกียรติของชาติ นิยมไทย อนุรักษ์ทรัพยากรของชาติ

การสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นำจริยธรรมทั้ง 9 ด้านที่ได้ระบุโดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมาสร้างแบบประเมินจริยธรรม

เรียงลงมาตามลำดับทั้งหมด 4 ชื่อฉบับ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์คือ ไทยรัฐ เคลิวิวิสต์ มติชน บ้านเมือง (Deemar Media Index 1986 อ้างถึงใน The Young Executive 2529 : 60) การวิเคราะห์จะวิเคราะห์เป็นรายวัน วันละ 1 ชื่อฉบับ เรียงไปจนครบ 4 สัปดาห์ วิเคราะห์โดยจำแนกตามประเภทของคอลัมน์ดังนี้ (บุญเลิศ ศุภคิลก 2527 : 84-85)

1. ข่าวในประเทศ ได้แก่ ข่าวและภาพประกอบเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ทั้งข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ทหาร อาชญากรรมและกีฬา ฯลฯ
2. ข่าวต่างประเทศ ได้แก่ ข่าวและภาพประกอบเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ เนื้อหาสาระของข้อความรวมถึงข่าวแปลจากต่างประเทศ และการวิเคราะห์ข่าวต่างประเทศด้วย
3. บทบรรณาธิการ ได้แก่ ข้อความสะท้อนนโยบายและความเห็นของหนังสือพิมพ์
4. บทความ ได้แก่ ข้อความเสนอความเห็นของผู้เขียนเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ทั้งคอลัมน์ประจำและคอลัมน์ชั่วคราวจากบุคคลภายนอกในหนังสือพิมพ์ บางฉบับบทความครอบคลุมถึงบทความประเภทต่าง ๆ ด้วย ซึ่งมุ่งเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นในเชิงชี้แนะการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม
5. ข่าวสังคม ได้แก่ ข้อความและภาพเสนอในรูปข่าวสั้น ๆ เกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องในเชิงขบขัน หรือล้อเลียนเพื่อให้ข่าวสาร หรือก่อให้เกิดความขบขัน ข่าวบันเทิง
6. นวนิยาย ได้แก่ เรื่องราวจินตนิยาย เพื่อให้ความบันเทิง
7. เรื่องเด็กและเยาวชน ได้แก่ ข่าวบทความหรือรูปภาพที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน อาจปรากฏเป็นคอลัมน์เฉพาะ หรือปรากฏตามหน้าต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์
8. การ์ตูน ได้แก่ รูปวาดหรือภาพเกี่ยวกับบุคคล หรือเหตุการณ์เพื่อความเพลิดเพลิน ขบขัน หรือข่าวสารบางอย่างเช่น การ์ตูนผู้ใหญ่มาก ปลัดเกลี้ยงคนเก่ง ฯลฯ

2. รวบรวมคำสำคัญที่พิจารณาแล้วว่า สามารถระบุว่าเป็นจริยธรรมด้านใดด้านหนึ่งอย่างชัดเจน มาเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาวิเคราะห์เนื้อหา

3. นำแบบประเมินจริยธรรมมาทดสอบความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยงดังต่อไปนี้

3.1 การทดสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบประเมินจริยธรรมเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้พิจารณา จากนั้นไปปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้กับเนื้อหาที่สุ่มมา แล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้ง โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริง

3.2 การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จากทั้งหมด 28 ฉบับ มาทดสอบความเที่ยงโดยให้ผู้ร่วมวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์หนังสือพิมพ์ 8 ฉบับ ตรวจสอบการวิเคราะห์เนื้อหาของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์เนื้อหา มาทดสอบความเที่ยง โดยอาศัยหลักการคำนวณของ ฮอลสตี (Holsti อ้างใน Budd, Throp and Donohew, 1967 : 68)

ซึ่งค่าที่คำนวณได้ตามหลักการของ โกลเซน และเคพลาน (Goldsen and Kaplan อ้างใน Budd, Throp and Donohew 1967 : 68) นั้นไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่ามีความเที่ยงสูง

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า จำนวนครั้งที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์เนื้อหา มีความคิดเห็นตรงกัน คือ 1312 ครั้ง และจำนวนครั้งที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์เนื้อหา ทำการศึกษาคือ 1597 ครั้ง และ 1660 ครั้ง ตามลำดับ ฉะนั้นผลการคำนวณจึงมีค่าเท่ากับ 0.806 แสดงว่าการวิเคราะห์เนื้อหาครั้งนี้มีความเที่ยงสูง (ดูรายละเอียดการคำนวณในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรม โดยบันทึกความถี่ของจริยธรรมที่ปรากฏในข่าวลงในแบบประเมินจริยธรรมจากหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับคือ ไทยรัฐ เคลิวิสต์ มติชนและบ้านเมือง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์เนื้อหา หากค่าสถิติเพื่อทราบปริมาณการเสนอเนื้อหาจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวัน จากแบบประเมินจริยธรรม โดยคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาจริยธรรมที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมในหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 340 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multi-Stage Sampling) โดยผู้วิจัยทำการสุ่มโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 24 เขต สุ่มได้มา 4 เขต ในแต่ละเขตสุ่มได้โรงเรียนที่ทำการศึกษาคือ โรงเรียนทวีธาภิเศก โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์ โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ และโรงเรียนเซนหลุยส์ศึกษา ต่อจากนั้นทำการสุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละโรงเรียน โดยได้จำนวนนักเรียนชาย 170 คน และนักเรียนหญิง 170 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับจริยธรรมด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ จึงใช้แบบสอบถามสำหรับสำรวจความคิดเห็นประเภทเลือกคำตอบ และประเภทระบุคำตอบเป็นเลขรหัส ซึ่งเนื้อหาในแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบเลือกคำตอบที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 รายได้ของบิดามารดา
- 1.4 อาชีพของบิดามารดา
- 1.5 การศึกษาของบิดามารดา
- 1.6 สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับ

- 2.1 สถานที่ในการอ่านหนังสือพิมพ์
- 2.2 เวลา
- 2.3 การเลือกอ่านหนังสือพิมพ์
- 2.4 พฤติกรรมหลังอ่านหนังสือพิมพ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมด้านต่าง ๆ ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นการให้ระบุคำตอบเป็นเลขรหัส และคำถามปลายเปิดของจริยธรรมด้านต่าง ๆ ตามเนื้อหาข่าวที่ได้รับการคัดเลือกจากแต่ละประเภทคอลัมน์

- 3.1 เนื้อหาจริยธรรมที่คิดว่าได้รับหลังจากการอ่านหนังสือพิมพ์
- 3.2 พฤติกรรมหลังการอ่านหนังสือพิมพ์
- 3.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจริยธรรมที่ได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์

การสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างและทดสอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. สุ่มเนื้อหาข่าวจากการวิเคราะห์จริยธรรมในหนังสือพิมพ์ ในแต่ละประเภทคอลัมน์ โดยพิจารณาลักษณะของข่าว ดังนี้
 - 1.1 มีความถี่ของจริยธรรมมากที่สุด เป็นอันดับ 1, 2, และ 3 ในแต่ละประเภทคอลัมน์

- 1.2 มีความต่อเนื่องของระยะเวลาในการเสนอข่าว
 - 1.3 มีความเด่นชัดในเนื้อหาของจริยธรรมที่ถูกระบุ
 - 1.4 ถ้าเนื้อหาข่าวนั้น ระบุค่าสำคัญที่ตรงกับหัวข้อจริยธรรมอย่างเด่นชัด ผู้วิจัยจะนำมาปรับใช้ค่าที่มีความหมายใกล้เคียงกันแทน ซึ่งจะได้เนื้อหาข่าวที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถามทั้งหมด 56 ข่าว
 2. นำเนื้อหาข่าวทั้ง 56 ข่าว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสื่อการสอน ทางด้านสังคมศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ
 3. สุ่มเนื้อหาข่าวที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญแล้ว สร้างเป็นแบบสอบถามโดยเฉพาะในตอนต้นที่ 3 จำนวน 48 ข่าว
 4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร จำนวน 100 คน จากการตรวจสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ พบว่านักเรียนมีความเห็นว่า ข่าวส่วนใหญ่ใช้ระบุจริยธรรมได้ชัดเจน มีบางข่าวสามารถระบุได้มากกว่า 1 จริยธรรม และบางข่าวก็ไม่สามารถระบุจริยธรรมได้อย่างชัดเจน
 5. ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องในแบบสอบถาม และสุ่มเนื้อหาที่ทดลองแล้วเห็นว่านักเรียนได้รับเนื้อหาจริยธรรมนั้นจริง จึงนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสำรวจความคิดเห็น จำนวน 30 ข่าว
 6. ชี้นำไปใช้จริง
- นำข่าวที่วิเคราะห์แล้วพบว่ามีความถี่ของจริยธรรมมาก ในอันดับ 1, 2, และ 3 ในแต่ละประเภทคอลัมน์พร้อมทั้งทดสอบความตรงแล้วมาสร้างแบบสอบถามในตอนต้นที่ 3 แล้วจึงนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทวีธาภิเศก โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ โรงเรียนเซนต์คาทาลินและโรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 340 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและคัดฉบับที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งสิ้น 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.24 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 340 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน จากการตอบแบบสอบถาม
ซึ่งได้รับคืนและคัดลอกฉบับที่ตอบได้สมบูรณ์ทั้งสิ้น 300 ฉบับ แล้วจึงนำมาทำการประมวลผล
ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ รีลีส 10
ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนนั้น หาค่าสถิติจากแบบสอบถามทั้งหมด
โดยคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย